

Henryk VIII i angielskie anioly

---

15 stycznia 1535 r. Henryk VIII (1491–1547), po nieudanych próbach przekupienia papieża Leona X, sprzeciwiającego się małżeństwu Henryka z Anną Boleyn, ogłosił siebie głową Kościoła w Anglii.

Henryk VIII i
angielskie anioly

A było już tak pięknie. Dzieło „Assertio Septum Sacramentorum”, potępiające Martina Lutra, trafiło do rąk papieża. Książka oprawiona w złoto sprawiła Leona X w zachwyt. Jak pisze George Bidwell – „papież wziął ją do ręki, podziwiał bogatą okładkę i piękną robotę introligatorską”. Już wtedy zdawał sobie sprawę, że król niechętnie patrzy na otyłą i starzejącą się małżonkę. Ale Henryk nie prosił o rozwód. Co więcej, pisał o nierozzerwalności związków małżeńskich i konieczności przestrzegania boskich nakazów. Wprawił tym Leona X w osłupienie tak wielkie, że ten, po pobieżnych konsultacjach z kardynałami, wydał bullę (1521 r.), w której zawarto słowa: „Nakazujemy wszystkim chrześcijanom(...), aby pisząc do jego majestatu, bezpośrednio po słowie król, dodawali Fidei Defensor”*.

Prawda jednak była dużo bardziej okrutna. W 1528 r. Henryk VIII, po dwudziestoletnim małżeństwie z

Katarzyną, zaczął odczuwać pewien dyskomfort i przekonał sam siebie, że przez te wszystkie lata żył we wstrętnej i ohydnej zdradzie. W 1530 r. Katarzyna była już zbyt stara, by dać mu upragnionego syna. Dlatego Henryk uznał, że jest zmuszony ożenić się raz jeszcze. Wybór padł na dwudziestoletnią Annę Boleyn. Problem polegał na tym, że ich małżeństwo wymagało zgody papieża. Król wysłał więc wiadomość do Leona X, wyjaśniając dlaczego sakramentalny związek z Katarzyną Aragońską jest nieważny**.

Wtedy na scenę wkroczyła Katarzyna, która zorientowała się w planach męża i poskarżyła królowi Hiszpanii, Karolowi V. Ten, nie chcąc, by jego ciotka straciła swoją pozycję, ostrzegł papieża, że zgoda Rzymu na rozwód bardzo go rozżłości. Papież znalazł się w kropce. Jakakolwiek decyzja rozżłościaby jednego z władców. Postanowił więc, że póki co nie będzie sobie tym zawracał głowy i odłożył wydanie decyzji na później.

Henryk VIII już jesienią 1529 r., próbując wzmocnić swoje argumenty, wysłał po całej Europie swoich przedstawicieli, obładowanych złotem, by usłyszeć jedynie właściwą opinię uczonych, jak również publiczne stanowiska niektórych uniwersytetów, które jednoznacznie określiłyby małżeństwo z Katarzyną jako „niebyłe” i „niedopuszczalne”. Woły objuczone „angielskimi aniołami”*** powędrowały do świątłych umysłów Francji i Włoch, w rezultacie czego plan przekupienia uniwersytetów udał

się wyśmienicie.

Kiedy już mędracy poparli Henryka, ten mógł wysłać Sir Thomasa Boylena do papieża, by wymusić na nim zgodę na rozwód. Jeden z biskupów, będąc świadkiem ogromnego przekupstwa autorytetów XVI-wiecznej Europy napisał: „Niektórzy teologowie, nie licząc się z wolą Boga, a szukając przychylności człowieka, zepsuci przekupstwem, zaślepieni, by zdobyć złote monety, oddali się na usługi Szatanowi i stanęli po stronie króla, nie bacząc na swoje przekonania. I nie boję się powiedzieć tego prosto w oczy, bo byłem tego świadkiem”.

Królowa nie zamierzała spokojnie czekać na werdykt wahającego się papieża. Poprosiła więc Johna Fishera - biskupa, który jako jedyny w Anglii nie bał się sprzeciwić królowi, by został jej adwokatem. Biskup spędził dwa lata na dochodzeniu do istoty konfliktu i w końcu uznał, że Henryk nigdy nie szukałby rozwodu, gdyby nie „rozpusta, pożądanie rzeczy doczesnych i chęć zagarnięcia ziemi Kościoła”. Oskarżenie o zachłanność padło z ust biskupa Fishera także pod adresem „prostytuujących się teologów, którzy przyjęli zapłatę w zamian za usprawiedliwienie rozwodu króla”.

W styczniu 1533 r. Henryk VIII, dowiedział się, że Anna Boleyn jest w ciąży i rozpoczął przygotowania do ślubu. Król Hiszpanii zagroził użyciem siły, ale władca Anglii się tym nie przejął i Annę poślubił. W 1534 r. papież też w końcu zdecydował:

małżeństwo Henryka z Anną Boleyn jest nieważne. W odpowiedzi Henryk zakwestionował władzę papieża, a parlament przyjął ustawę, która stanowiła, że Henryk VIII jest głową Kościoła w Anglii - decyzję tę ogłoszono 15 stycznia 1535 r.

Światłe umysły ówczesnej Europy, których zdanie wydawało się mieć olbrzymie znaczenie, za sową opłatą uznały, widząc zachłanność i hipokryzję, nie wspominając już o władzy i bogactwie Kościoła Katolickiego, że nie papież a król jest tu „szefem”. A jeżeli tak, to przysługiwało mu prawo, żeby rozwieść się z własną żoną. Z resztą Kościół i tak był doszczętnie zepsuty i w interesie wszystkich leżało, aby to on - Henryk VIII - przyjął dane mu od Boga miejsce.

Dwa lata później Anna urodziła martwe dziecko - syna. Od tego momentu Henryk zaczął być tym władcą, którym straszy się niegrzeczne dzieci. Siłą napędową jego działania było przekonanie, że może mieć wszystko, czego zapagnie. Do końca roku Henryk zdążył oskarżyć Annę o zdradę z pięcioma mężczyznami. Młoda żona króla i jej rzekomi kochankowie zostali straceni. Dziesięć dni po wykonaniu egzekucji Henryk ożenił się z Jane Seymour, która w 1537 r. dała mu syna Edwarda.

Henryk VIII, zrywając stosunki z Rzymem, niejako przy okazji rozwiązał zdemoralizowane, w jego opinii, klasztory, zagarniając ich majątek. W

ten sposób uzyskał zwrot kosztów wypłaconych łapówek, „przymilania się” i tym podobnych zabiegów.

Jak królowi udało się przekupić całą rzeszę katolickich teologów tak, by znaleźli odpowiednią wykładnię dla jego rozvodu i sprzeciwili się papieżowi, nie jest do końca jasne. Już w 1530 r. John Fisher (od 1535 r. św. John Fisher) napisał o tym książkę zatytułowaną „De causa matrimonii”.

Problem małżeństwa Henryka VIII był szeroko dyskutowany na wielu uniwersytetach. Stanowisko zajął sam Martin Luter, który w tej sprawie akurat popierał papieża, ale widząc, że większość europejskich uniwersytetów została przekupiona, zaczął się zastanawiać nad prawdziwą moralnością człowieka. Luter tak bardzo sprzeciwiał się unieważnieniu małżeństwa, że za mniejsze zło uważał możliwość poślubienia przez Henryka dwóch kobiet.

*Fidei Defensor – obrońca Wiary

**Argumentem było poprzednie małżeństwo Katarzyny z bratem króla

***angielskie anioły – złote monety

*Źródła: Oxford University Comparative Law Forum, newoxfordreview.org;
Rubaszny król Hal. George Bidwell.
wyd. Śląsk. Katowice 1973*

Opublikowano w dniu 15.01.2019 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA

